

A forbidden story makes its way into Iran

In an interview with **Peter O'Brien**, the Persian-language translator of Nabokov's notorious text says she has made a career of resisting systems of censorship

On a rainy day at a small outdoor bookstall, a man hides his face with a book. On the cover, a girl loosely wrapped in a sheet, lies on the floor, a pair of large men's shoes inches away from her young, outstretched arm. If we could read Persian we would see, and then perhaps mouth, the word *Lolita*.

"That's my translation being sold on the streets of Tehran," Akram Pedramnia says, showing me a picture of the man. "The book is banned, but people send me these photographs, hiding their own faces, of course. And they post these images on social-media platforms, showing off the contraband."

Pedramnia must be one of the strongest-willed translators active today. Confronting pernicious state-sponsored censorship, watching as dubious publishers eight time zones away put her work into print without permission or payment, and working on texts that some of her close friends disapprove of, she has to be.

Born in Iran, and educated in both Iran and Canada, Pedramnia has been a resident of Canada for about 20 years. She immigrated under the federal skilled-worker program.

As her writing and translations started to gained wider attention, she knew it was unsafe to return to her home country. Her family, still there, have begged her not to return, and she last visited Iran in 2001.

"There were ominous signs along the way, preventing my return," she says. In 2010, an Iranian website reported that her Wikipedia page was under attack, as though someone wanted her to disappear.

She says in countries such as Iran, it's never possible to fully



A man in Tehran conceals his face with the contraband Persian-language version of *Lolita*, which was translated by Akram Pedramnia.

COURTESY AKRAM PEDRAMNIA

navigate all the complicated levels of censorship and persecution: "You can't ever really tell whether you are safe or not."

The publication of her translation of *Lolita* from English into Persian was a labyrinthine journey. Knowing Vladimir Nabokov's notorious text would likely never be published inside Iran, Pedramnia decided early on not to publish through official channels, but rather to publish it online, as she was working on it, and then to publish the completed book outside Iran.

Her full translation was published in Afghanistan in 2014, after which several unnamed underground Iranian publishers reprinted it and sold it inside Iran, without her knowledge.

In the months that followed, the theocratic regime denounced the book as obscene, declaring that all copies must be confiscated. Their justification was that it

had already been banned in the United States and other Western countries. (Although once banned in France, Britain, Argentina and New Zealand, it was never banned in the United States.)

The Iranian Minister of Cultural and Islamic Guidance declared that Pedramnia's translation of *Lolita* "has been disseminated illegally." The deputy minister added: "The book has been submitted to the ministry twice and it refused permission to publish."

"In fact, I never submitted this work to the censors," Pedramnia explains, "but the Iranian authorities wanted to make it appear as though they had control over the situation, in order to discourage others."

Some of Pedramnia's friends and colleagues challenged her when they discovered her interest in *Lolita*. "They asked how I, a woman, a mother, a medical doctor, could translate such a book

into Persian,” she says. “A few wondered if the pedophilia in *Lolita* was inconsistent with my world and what I stood for.”

She quotes to them words from Nabokov on *Lolita*: “A work of fiction exists only insofar as it affords me what I shall bluntly call aesthetic bliss, that is a sense of being somehow, somewhere, connected with other states of being where art (curiosity, tenderness, kindness, ecstasy) is the norm.”

In addition to articles, reviews and short stories for Persian newspapers and websites around the world, Pedramnia has finished five other book-length translations from English to Persian, including *Tender Is the Night* by F. Scott Fitzgerald, *Failed States* by Noam Chomsky and *Alias Grace* by Margaret Atwood, which has still not been published. The authorities asked for significant cuts to Atwood, she says, “and I won’t do that.”

How did she get around the censors with her earlier writings – those she wanted to appear inside Iran, where descriptions of men and women touching, or drinking alcohol, are forbidden?

“I used vague words. To describe people touching, I might say they are waving. I might replace alcoholic beverages with juice. I hoped that readers would replace, in their imagination, such vague words with more realistic and honest ones.”

In her translation of *Tender is the Night*, for example, she was asked to remove the sentence, “Now she lowered the lights for love.” Pedramnia elected to replace it with, “She pulled the curtains,” which the censors accepted.

Pedramnia is currently translating *Ulysses* by James Joyce. Because of its sexual and scatolog-

ical language, *Ulysses* was banned and censored while it was being serialized in small journals, and immediately after being published in book form. Pedramnia says her translation will take about 10 years.

She had hoped that the first six chapters of the book could be published without censorship, but she recently discovered that the Iranian censors will not allow her to publish the book without alterations, which she refuses to make. These changes, she says, would be much more substantial than the adjustments she’d made in the past. “I am not going to change anything,” she says. She has decided to publish her translation in five volumes, outside Iran, and is currently negotiating with publishers in Europe and Afghanistan.

“It feels very natural for me to resist systems of censorship,” she says. “I have been an activist from a very young age. Over the last 100 years, many great Persian writers have been exiled, imprisoned and assassinated for writing and publishing their ideas. For me it is never a question of why I should persevere, but rather how.”

Pedramnia has also published three of her own novels, all in Persian, set mostly in Iran. In a few months, she’ll finish a draft of a new novel, her first in English. An adaptation of Sophocles’s *Antigone*, it is set in Iran and revolves around the massacre of thousands of political prisoners during the summer and fall of 1988. She is not hopeful she will find official approval to publish the novel inside the country. “I want to see the book published just as I wrote it,” she says. “I won’t allow one word to be censored.”

Special to The Globe and Mail



داستانی ممنوعه راه ورودش را به ایران پیدا می‌کند

گفت‌وگوی روزنامه‌ی «گلوب اند میل» با اکرم پدramنیا،
مترجم و رمان‌نویس

THE GLOBE AND MAIL | JANUARY ۰۴, ۲۰۱۹

گفت و گو ادبیات پیشنهاد سردبیر

هادی ابراهیمی رودبار...

۷ ژانویه، ۲۰۱۹



”

روزنامه‌ی «گلوب اند میل» چاپ کانادا در روزهای آغازین سال ۲۰۱۹ در ۴ ژانویه ۲۰۱۹، صفحه‌ی فرهنگی بخش مربوط به کتاب خود را به مصاحبه‌ی پیتر ابراین، روزنامه‌نگار و هنرمند کانادایی، با اکرم پدramنیا مترجم پرکار و رمان‌نویس ایرانی‌تبار ساکن کانادا اختصاص داد. در این گفت‌وگو پدramنیا دیدگاه‌های خود را درباره شیوه‌های مبارزه‌ی با سانسور و گوشه‌ای از چگونگی تولید ادبیات امروز ایران و همچنین از جو ناامن برای نویسندگان ایران از جمله زندان، تبعید و ترور فیزیکی آنان در زیر نظام دیکتاتوری و تحمیل‌گر سانسور، بیان کرد.

ترجمه‌ی این گفت‌وگو را در پی می‌خوانید:

مصاحبه‌گر: پیتر ابراین (Peter O'Brien) | ترجمه هادی ابراهیمی رودبارکی



اکرم پدramنیا

پدرام‌نیا علاوه بر مقالات، نقدها و داستان‌های کوتاه برای روزنامه‌های ایرانی و وب‌سایت‌ها در سراسر جهان، پنج ترجمه‌ی دیگر از انگلیسی به فارسی را به پایان رسانده است. «لطیف است شب» از اسکات فیتزجرالد، «دولت‌های فرومانده» از نوام چامسکی و «ملقب به گریس» از مارگرت اتوود، که (این آخری) هنوز منتشر نشده است. او می‌گوید که وزارت ارشاد خواستار تغییرات چشمگیر در این اثر شدند، «و من این کار را نخواهم کرد».

او چگونه با نوشته‌های قبلی خود سانسور را دور زده است - نوشته‌هایی که او می‌خواست به داخل ایران - جایی که توصیف تماس مردان و زنان و یا نوشیدن الکل ممنوع است - راه یابد؟

«از کلمات مبهم استفاده کردم، مثلاً برای وصف تماس فیزیکی دو نفر نوشتم برای هم دست تکان دادند. نوشیدنی‌های الکلی را با آب‌میوه جایگزین کردم. با این امید که خوانندگان و مخاطبان، این کلمات مبهم را، در تخیل خود، با واقعیت جایگزین کنند.»

به عنوان مثال، در ترجمهٔ «لطیف است شب» از او خواسته شد جملهٔ «اکنون او نور چراغ را برای عشق‌بازی که کرد» را حذف کند. پدرام‌نیا آن را با جملهٔ «او پرده ها را کشید» جایگزین کرد، تا از سد سانسور عبور کند.

پدرام‌نیا در حال حاضر مشغول ترجمهٔ «یولسیز»، اثر جیمز جویس است. در حالی که خود این اثر در نشریات کوچک به‌صورت دنباله‌دار منتشر می‌شد، به‌خاطر زبان جنسی و هرزه‌ی آن، بلافاصله پس از انتشار کتاب، ممنوع و سانسور شد.

پدرام‌نیا می‌گوید: «ترجمه‌ی این اثر حدود ۱۰ سال طول می‌کشد.» در ابتدا امیدوار بوده است که شش فصل اول این کتاب بدون سانسور منتشر شود، اما اخیراً متوجه شده که سانسورچی‌های ایران اجازه نخواهند داد که کتاب را بدون تغییرات منتشر کند و او حاضر نیست آن را با سانسور چاپ کند. پدرام‌نیا می‌گوید این تغییرات بسیار بیشتر از دستکاری‌هایی است که او در گذشته انجام داده است: «قصد ندارم هیچ چیزی را تغییر دهم.» و تصمیم گرفته است که ترجمه‌ی خود را در پنج جلد در خارج از ایران منتشر کند و در حال حاضر با ناشران در اروپا و افغانستان مذاکره می‌کند.

پدرام‌نیا می‌گوید: «برای من بسیار طبیعی است که در مقابل سیستم‌های سانسور مقاومت کنم.» او ادامه می‌دهد «من از روزهای بسیار جوانی‌ام فعال بوده‌ام. در طی ۱۰۰ سال گذشته، بسیاری از نویسندگان بزرگ فارسی‌زبان برای نوشتن و انتشار ایده‌های خود تبعید، زندانی و ترور شده و به قتل رسیده‌اند. برای من خود استقامت و پایداری هرگز علامت سوال نبوده، بلکه چگونگی آن مورد پرسش بوده است.»

پدرام‌نیا تا امروز سه رمان خود را هم منتشر کرده است، که همه به زبان فارسی و روایت آن‌ها بیشتر به ایران مربوط است. در چند ماه آینده پیش‌نویس یک رمان جدید را، برای اولین بار به زبان انگلیسی، به پایان می‌رساند. این رمان اقتباسی از آنتیگونه سوفوکل است که در ایران و درباره‌ی قتل‌عام چند هزار نفر از زندانیان سیاسی در تابستان و پاییز سال ۱۹۸۸ (۱۳۶۷) است. او امیدی ندارد که برای انتشار آن در داخل کشور تایید رسمی بگیرد و می‌گوید: «می‌خواهم این کتاب را به‌همان صورتی که نوشته‌ام منتشر کنم.» و ادامه می‌دهد: «اجازه نخواهم داد که یک کلمهٔ آن سانسور شود.»

منابع: THE GLOBE AND MAIL

در یک روز بارانی در فضای باز پیاده‌رو، مقابل دست‌فروش محقر کتاب، مردی چهره‌اش را پشت کتابی پنهان می‌کند. روی جلد کتاب تصویر دختری است، پیچیده در ملافه، که روی زمین دراز کشیده و در کنارش، به‌فاصله چند اینچ از بازوی جانش، یک جفت کفش مردانه‌ی بزرگ گذاشته شده است. اگر می‌توانستیم فارسی بخوانیم، کلمه‌ی لولیتا را می‌خواندیم و سپس شاید آن را به زبان می‌آوردیم.

اکرم پدرام‌نیا می‌گوید: «این ترجمه‌ی من است که در پیاده‌روهای تهران فروخته می‌شود. تصویر مردی را به من نشان می‌دهد: «کتاب ممنوع است، اما مردم این عکس‌ها را برایم می‌فرستند و البته، چهره‌ی خود را پنهان می‌کنند. تصاویر کتاب را در شبکه‌های اجتماعی منتشر می‌کنند و کتاب ممنوعه‌شان را به رخ می‌کشند.»

پدرام‌نیا باید یکی از عزم‌آهنین‌ترین مترجمان فعال امروز باشد. برای مواجهه با سانسور زبان‌بار دولتی، مشاهده‌ی این‌که ناشران مشکوک، هشت مدار زمانی آن‌سوتر، حاصل زحماتش را بی‌اجازه و بدون پرداخت حق ترجمه چاپ می‌کنند و نیز انتخاب آثاری برای ترجمه که برخی از دوستانش با ترجمه‌ی آن‌ها مخالفند، باید هم عزم‌آهنین باشد.

پدرام‌نیا در ایران متولد شده و در ایران و کانادا تحصیل کرده است و حدود ۲۰ سال است که در کانادا زندگی می‌کند. او تحت عنوان برنامه پرسنل ماهر دولت فدرال [به کانادا] مهاجرت کرد.

از آنجا که نوشته‌ها و ترجمه‌هایش توجه بیشتری را جلب کرد، بر او آشکار شد که برگشتن به کشور زادگاهش امن نیست. خانواده‌اش که هنوز در ایران‌اند، از او خواسته‌اند که به ایران باز نگردد. آخرین بار در سال ۲۰۰۱ به ایران سفر کرده است.

او می‌گوید: «نشانه‌ها و تهدیدهایی مرا از بازگشت به وطن باز می‌داشت» در سال ۲۰۱۰ یک وب‌سایت ایرانی-انگلیسی گزارش داد که به صفحه ویکی‌پدیای او حمله شده است، انگار می‌خواهند ناپدید شود.

پدرام‌نیا می‌گوید که در کشورهایی مانند ایران، هرگز نمی‌توان تمام سطوح پیچیده‌ی سانسور و آزار و شکنجه را کامل جهت‌یابی کرد: "شما نمی‌توانید بگویید که آیا با بازگشت‌تان واقعا در امنیت هستید یا خیر»

انتشار ترجمه‌ی کتاب «لولیتا»ی او به فارسی، یک سفر پریچ و خم بود. می‌دانست که متن پرحاشیه‌ی ولادیمیر ناباکوف به هیچ عنوان در داخل ایران منتشر نخواهد شد. پس در همان ابتدا تصمیم گرفت تا اثر را با اجازه‌ی رسمی چاپ نکند، بلکه حین کار ترجمه به صورت آنلاین و سپس کامل آن را در خارج از ایران منتشر کند.

ترجمه‌ی زایلر رمان لولیتا در سال ۲۰۱۴ در افغانستان منتشر شد، پس از آن چندین ناشر نامشخص زیرزمینی آن را در ایران چاپ کردند و بدون اطلاع خود مترجم به فروش رساندند.

در ماه‌های پس از آن، رژیم تئوکراتیک ایران این کتاب را مستهجن خواند و اعلام کرد که همه‌ی نسخه‌های آن باید جمع‌آوری شود. توصیه‌شان این بود که این اثر در ایالات متحده و دیگر کشورهای غربی ممنوع شده است. (اگر چه زمانی در فرانسه، بریتانیا، آرژانتین و نیوزیلند ممنوع شد، ولی هرگز در ایالات متحده ممنوع نشد.)

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی ایران اعلام کرد که ترجمه‌ی پدرام‌نیا از لولیتا «به طور غیرقانونی منتشر شده است.» معاون وزیر افزود: «این کتاب دو بار به وزارتخانه ارسال شد و اجازه‌ی انتشار نگرفت.»

پدرام‌نیا توضیح می‌دهد: «در واقع، من هرگز این کار را برای سانسورچی‌ها نفرستادم، اما مقامات ایران می‌خواستند وانمود کنند که آنها کنترل اوضاع را در دست دارند، به این منظور که دیگران را دلسرد کنند.»

برخی از دوستان و همکاران پدرام‌نیا زمانی که متوجه علاقه‌ی او به رمان لولیتا شدند، او را مورد پرسش قرار دادند که «چگونه به‌عنوان یک زن، مادر، پزشک، می‌توانم چنین اثری را ترجمه کنم.» سپس ادامه می‌دهد:

«برای چند نفر این پرسش مطرح شده بود که آیا بچه‌بازی در لولیتا با دنیای من و موضع من سازگار است.»

او در پاسخ حرف خود نابوکوف در لولیتا را برای آنها نقل‌قول می‌کند: «یک اثر داستانی زمانی یک اثر داستانی است که به من آن چیزی را ببخشد که خلسه‌ی زیبایی‌شناسانه می‌نامم. به عبارت دیگر، حس بودن، که به‌گونه‌ای و در جایی با دیگر مرتبه‌های بودن رابطه دارد: جایی که هنر (کتجکاوی، مهربانی، دلسوزی، خلسه) معیار است.»

https://shahrgon.com/

/پی‌ای‌ای‌ران‌به‌ر‌ا‌ورودش‌ر‌اه‌م‌من‌وع‌ه‌داس‌تان‌ی
|